

KO JE GORELA GRMADA ...

Spomin na Turke. — Spisala Lea Fatur.

(Konec.)

III.

Nad Šilentaborom pa se prikazujejo in skrivajo zvezdice. Grmade ogenj pojemlje, burja se oglašale v presledkih, a tedaj zajoče tako čudno od tal, da gredo mravljinčci po hrbtu straži na obzidju, celo Urhu. Čudna kakor nikdar nobena se mu zdi ta noč. Tepo se vetrovi. A to niso vetrovi, to so vedomci in šentjanževci. Plazi se, škrtlja, sopiha ... Človek bi skočil sam iz sebe, tako mu gomazi strah po žilah. Kje se drži pasja — vera turška? Ni slišati konj, ne krika. Samo volcje se oglašajo pod Šilentaborom, samo sova veka nad Nerinom. Ta tihota, to pričakovanje — možem mučneje nego boj in klanje. Te sence, ki rasto nevidno iz noči, polnijo dušo s tajnim strahom. Grmade ogenj pojemlje, meče negotov svit na cesto pod Zagorjem. Zdi se ti, da se pomikajo tam črne čete, konji obvezanih kopit in gobcev. Zaklical bi v noč: Naj te vrag! in sprožil top ... Pa ni nič, Urh — samo grmičje ob potu meče sence. — Nihče ne spi nocoj na Šilentaboru. Vso noč gore luči, večkrat pogleda gospa skoz okno, večkrat se prepriča gospod, da čujejo straže. Ženske begunke kleče v cerkvi ali jokajo po dvorišču — pusto je kakor nikoli. Po dne se ni zdelo nikomur tako hudo, če pride ravno par tisočev malharjev nad Šilentabor, si že razbijejo obrite buče ob njem. Ali noč! — Straže se menjujejo, hodijo k ognju na dvorišču, pripovedujejo tam tako čudno — da se ti naježi vsak las ... Ali vendar je pri-

jetno ob ognju, v družbi. Tu pa stojiš ... Zdaj pripiha mrzlo, zdaj gorko v tebe ... Zdi se, da lazijo iz pivških jam strupeni velikanski močeradi, katerih sapa prinaša smrt. Kaj šele bodo videli begunci v Črni, v Žegnani jami, v Zavinki pri lozah, v Postojnski? Tam prihajajo iz kotov velikanske zverine, pošasti ...

»Si se namrazil, Urh?« — Kirnilov iz Zagorja prileze na zid in se prepričuje, da je tovariš živ in zdrav. Tiho vprašuje: »Si videl kaj?« — Urh ne ve, misli tovariš Turke ali strahove, zmeden odgovori: »Vse polno jih je« ... in skoči raz zid. »Vrni se hitro,« prosi straža, »ti imaš boljše oči. Oh, to je dobro, da kleči gospod Jeronim ves čas v cerkvi — duhove roti, in dokler moli, ne morejo nam kaj. Veš, kaj pravijo pri ognju: Da znajo Turki besedo, ki jih izpremeni v sove ali strahove. Lahko bi prileteli taki nad nas« ...

Pri ognju je bilo dosti družčine. Grmade plamen ni poklical samo tlačana za zid, tudi popotnik, trgovec, romar so hiteli raz nevarno cesto. In vse to je hodilo nemično iz graščine k ognju, je poslušalo, pripovedovalo. Urh se je prismolil in poslušal, da se otrese nočnega strahu, ali večal se mu je samo ... Govoril je ravno Lah, ki je kupoval žito in je pribežal zadnji po skriti tuplici na tabor: »Povem vam, hudo bo ... Orehek je gorel, grad so podirali, cerkev se je kadila. Šestnajsttisoč pijavk — to izpije že nekaj krvi! Še peti ni treba Turkom: Pij mene, pijavka! Na Senožeče, na Cerknico, na Postojno — na vse strani